

UMR QISQA, SAN'AT ABADIY

O'rinboyev Shakarboy Eliboyevich

SamdaQU "Tasviriy san'at" kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolamda san'at abadiy va go'zalliligi, chunki u dunyoga go'zallik va yaxshilik keltirishi. Insonga juda qattiq talablar qo'yiladi va san'at bu talablarni aks ettirishi kerakligi. Klassizm rassomlari klassik namunalari haqida barcha ma'lumotlarga ega bo'lasiz. San'at ko'p qirrali, abadiydir, lekin, afsuski, u odamlarga ularning irodasi, aqliy mehnati, ma'lum bir fikr ishisiz ta'sir qila olmasligi. Inson go'zallikni ko'rishni va tushunishni o'rganishni xohlashi kerakligi, ana shundagina tasviriy san'at unga, qolaversa, butun jamiyatga foydali ta'sir ko'rsatishi haqida to'liq ma'lumotlarga ega bo'lasiz.*

Kalit so'zlar: *San'at, asar, rassom, go'zallik, yaxshilik, klassizm, tasavvur, haqiqat, rasm, san'at shunoslik, ritsarlar, qirollar, gersoglar, hayot, ishonch, tasvirlash, ehtirosalar, intilishlar, orzular, tasvirlar, qo'rqular.*

San'at inson faoliyatining alohida sohasi sifatida, o'ziga xos mustaqil vazifalari, professional rassomlar tomonidan xizmat qiladigan o'ziga xos fazilatlarini faqat mehnat taqsimoti asosida mumkin bo'ldi. San'at va fanlarning yaratilishi - bularning barchasi oddiy jismoniy mehnat bilan shug'ullanadigan omma va mehnatni boshqaradigan imtiyozli ozchilik o'rtasidagi katta mehnat taqsimotiga asoslangan kuchaygan mehnat taqsimoti yordamida mumkin edi, savdoda, jamoat ishlarida, keyinroq fan va san'atda ham.

San'at inson evolyutsiyasining eng muhim bosqichlaridan biridir. San'at insonga dunyoga turli nuqtai nazardan qarashga yordam beradi. Har bir davr, har asr o'tgan sayin u inson tomonidan yanada takomillashtirilmoqda. Har doim san'at odamlarning qobiliyatlarini rivojlantirishga, mavhum fikrlashni yaxshilashga yordam berdi. Asrlar davomida odamlar san'atni tobora ko'proq o'zgartirishga, uni yaxshilashga, bilimlarini chuqurlashtirishga harakat qilishdi. San'at - bu dunyoning buyuk siri bo'lib, unda hayotimiz tarixining sirlari yashiringan. San'at bizning tariximiz. Ba'zan unda siz hatto eng qadimgi qo'lyozmalar ham javob bera olmaydigan savollarga javob topishingiz mumkin.

Insonga juda qattiq talablar qo'yiladi va san'at bu talablarni aks ettirishi kerak. Klassizm rassomlari klassik namunalari bilan teng edilar. Abadiy o'zgarmas deb ishonilgan - shuning uchun yunon va rim mualliflaridan o'rganish kerak. Ritsarlar, qirollar, gersoglar ko'pincha qahramonlarga aylanadilar. Ular haqiqat san'atda go'zallik yaratishiga amin edilar - shuning uchun yozuvchi tabiatga taqlid qilishi, hayotni ishonchli tasvirlashi kerak. Klassizm nazariyasining qattiq qonunlari paydo bo'ladi. San'atshunos olim Boilo shunday deb yozadi: "Aql bovar qilmaydigan narsa, hatto haqiqat doimo ishonarli ko'rinsa ham, tegishga qodir emas". Klassizm

yozuvchilari hayotga aql-idrok nuqtai nazaridan yondashganlar, tuyg'uga ishonmaganlar, uni o'zgaruvchan va yolg'on deb bilishgan. To'g'ri, oqilona, haqiqat va chiroyli. "Siz fikrni o'ylab ko'rishingiz kerak va shundan keyingina yozishingiz kerak."

San'at eskirmaydi. Akademik faylasuf Frolov shunday deb yozgan edi: "Buning sababi - san'at asarlarining o'ziga xos o'ziga xosligi, ularning chuqur individuallashtirilgan xarakteri, pirovardida insonga doimiy murojaat qilish bilan bog'liq. Badiiy asarda inson va olamning betakror birligi, "inson haqiqati". Taniqli daniyalik fizigi Nils Bor shunday deb yozgan edi: "San'at bizni boyitishining sababi - bu tizimli tahlil qilish imkoni bo'lmagan uyg'unliklarni eslatish qobiliyatidir". San'atda ko'pincha butun insoniyat uchun "abadiy" muammolar ta'kidlanadi: yaxshilik va yomonlik nima, erkinlik, inson qadr-qimmat. Har bir davrning o'zgaruvchan sharoitlari bizni bu muammolarni yangidan hal qilishga majbur qiladi.

San'at ko'p qirrali, abadiydir, lekin, afsuski, u odamlarga ularning irodasi, aqliy mehnati, ma'lum bir fikr ishisiz ta'sir qila olmaydi. Inson go'zalni ko'rishni va tushunishni o'rganishni xohlashi kerak, shunda san'at unga, butun jamiyatga foydali ta'sir ko'rsatadi. Bu, ehtimol, kelajakda bo'ladi. Ayni paytda iste'dodli ijodkorlar o'z asarlari millionlab odamlarga ta'sir o'tkazishga qodir ekanligini va bu foydali yoki zararli bo'lishi mumkinligini unutmasliklari kerak.

Sizga oddiy misol keltiraman. Masalan, rassom rasm chizgan. Rasmda qotillikning salbiy manzaralari tasvirlangan, hamma joyda qon, kir, eng tartibsiz, qo'pol ohanglar qo'llangan, bir so'z bilan aytganda, butun rasm tomoshabinni tushkunlikka solib, odamda salbiy his-tuyg'ularni uyg'otadi. Rasmdan keladigan energiya juda tushkunlikka tushadi. Rassom tafakkurining rasmning jismoniy yaratilishi va shunga mos ravishda unga qaraydigan tomoshabin yoki tomoshabinlar bilan to'liq o'zaro bog'liqligi shunchalik ko'pki ... Minglab, o'n minglab shunday tushkun suratlarini tasavvur qiling. Kinomiz haqida ham shunday deyish mumkin. Farzandlarimiz qanday multfilmlarni tomosha qiladilar, kattalar filmlarini hisobga olmaganida? Va umuman olganda, 70-yillardagi kabi 16 yoshgacha bunday taqiq ham yo'q. Uzluksiz "negativizm" Tasavvur qiling-a, mamlakatda, dunyoda, butun Yer yuzida qanchalar salbiy energiya bor. San'atimizning barcha turlari haqida ham shunday deyish mumkin.

Harakat bilan birgalikda fikrlash o'zgarishlarga olib keladi. Agar ular olijanob bo'lsa, ular ozod qiladilar, qutqaradilar, farovonlikka yordam beradilar. boyitish. Agar ular asosli bo'lsa, ular qul qiladilar, qashshoqlashadilar, zaiflashadilar, yo'q qiladilar. Agar ekranlarimizda zo'ravonlik, kuchga sig'inish targ'iboti, yovuz qadamlar bo'lsa, bu bir kunlik jangarilarning baxtsiz qahramonlari ortidan halok bo'lamiz.

Haqiqiy san'at go'zal bo'lishi, azaliy an'analardan boshlangan mehribon, insonparvar bo'lishi kerak.

San'at hayotimizda muhim o'rin tutib, kelajak avlodning ma'naviy jihatdan kamol topishiga xizmat qiladi. Har bir avlod insoniyat taraqqiyotiga hissa qo'shadi, uni madaniy jihatdan boyitadi. San'atsiz biz dunyoga turli nuqtai nazardan, boshqacha ko'rinishga ega bo'lishimiz, odatdagidan tashqariga qarashimiz, biroz o'tkirroq his

qilishimiz qiyin. San'at, xuddi inson kabi, ko'plab mayda tomirlar, qon tomirlari, organlarga ega.

Ehtiroslar, intilishlar, orzular, tasvirlar, qo'rquvlar - har bir kishi bilan yashaydigan hamma narsa o'ziga xos rang va kuchga ega bo'ladi.

Ijodkor bo'lishi hammaning ham imkoni yo'q, lekin daho ijodining mazmun-mohiyatiga kirib borish, go'zalni anglashga yaqinroq bo'lishga harakat qilish bizning qo'limizda. Biz qanchalik tez-tez suratlar, me'moriy durdonalarning tafakkurchisi, go'zal musiqa tinglovchilariga aylansak, biz va atrofimizdagilar uchun shunchalik yaxshi bo'ladi.

San'at ilm-fanni puxta egallashga, bilimimizni asta-sekin chuqurlashtirishga yordam beradi. Va yuqorida aytib o'tilganidek, bu inson rivojlanishining muhim qismidir:

Insonda atrofdagi voqelik va san'atdagi go'zallikni idrok etish, his qilish, to'g'ri tushunish va qadrlash qobiliyatini shakllantiradi;

Odamlar hayotini, tabiatning o'zini tushunish uchun san'at vositalaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi;

Tabiat go'zalligi, tevarak-atrofdagi dunyo haqida chuqur tushuncha hosil qiladi. bu go'zallikni saqlab qolish qobiliyati;

odamlarni bilim bilan qurollantiradi, shuningdek san'atning qulay turlari - musiqa, rasm, teatr, badiiy ifoda, me'morchilik sohasidagi ko'nikmalarni singdiradi;

Atrofdagi hayotda, uyda, kundalik hayotda go'zallikni his qilish va yaratish uchun ijodkorlik, qobiliyat va ko'nikmalarni rivojlantiradi;

Insoniy munosabatlardagi go'zallik haqidagi tushunchani, kundalik hayotga go'zallikni olib kirish istagi va qobiliyatini rivojlantiradi.

Xulosa

Shunday qilib, san'at hayotimizga har tomondan ta'sir qiladi, uni rang-barang va jo'shqin, jonli va qiziqarli, boy qiladi, insonga bu dunyodagi o'z maqsadini yaxshiroq va yorqinroq tushunishga yordam beradi. Bizning yerdagi dunyomiz mukammallik va nomukammallikdan to'qilgan. Kelajagini qanday qurishi, nimani o'qishi, nimani tinglashi, qanday gapirishi faqat insonning o'ziga bog'liqdir ammo inson hayotini san'atsiz tasavvur qilishi juda qiyin. "Umuman tuyg'ularni tarbiyalash, go'zallik tuyg'ularini uyg'otish, ijodiy tasavvurni rivojlantirishning eng yaxshi vositasi bu san'atning o'zidir" degan edi, olim-psixolog N.Ye. Rumyantsev.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Nazarenko-Krivosheina E.P. Go'zalmisan, odam? - M.: Aytishadi. qo'riqchi, 1987 yil.
2. Nejnov G.G. San'at hayotimizda. - M., "Bilim", 1975
3. Pospelov G.N. San'at va estetika.- Moskva: Art, 1984.
4. Solntsev N.V. Meros va vaqt. M., 1996 yil.

5. Ushbu maqolani tayyorlash uchun Internet saytlari materiallaridan foydalanildi.

6. Султанова, Д. Н. (2013). Возникновение и взаимосвязь монументальной живописи в традиционной архитектуре Средней Азии. Молодой ученый, (12), 710-719.

7. Sultanova, D. N., & Dusanov, Z. Z. (2020). Самарқанд-рассомлар шахри. Молодой ученый, (12), 324-332.

8. Ўринбоев Шакарбой Элибоевич, Назарова Дилшода Мустафаевна. Россия. Образование и наука в XXI веке Хориж тажрибалари асосида Ўрта Осиё маданият мерос объектларини қайта тиклаш ва таъмирлаш омиллари 2022 йил февраль 23-сон 1359-1363 бетлар

9. Ш.Э. Ўринбоев , Ш.В. Барнаева . Покистон. International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD) Creative Triad in Artistic Life of Samarkand in 30 Years of XX Century 2021 йил 9-10 бетлар
<https://www.ijtsrd.com/papers/ijtsrd43707.pdf>